

VENDIM
Nr. 12, datë 17.3.2014

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	anëtar i “ “
Sokol Berberi	anëtar i “ “
Vitore Tusha	anëtar e “ “
Altina Xhoxhaj	anëtar e “ “
Fatmir Hoxha	anëtar i “ “
Gani Dizdari	anëtar i “ “

me sekretare Blerina (Çinari) Basha, në datën 27.11.2013, mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë dokumentesh çështjen nr. 47/19 Akti, që i përket:

KËRKUESE: Edlira Curis (Mema), Jorida Davidson (Mema)

SUBJEKT I INTERESUAR: Pranvera Bërdaj.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën dhe Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, i vendimit nr. 2907, datë 1.4.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; i vendimit nr. 1607, datë 24.11.2009, të Gjykatës së Apelit Tiranë; i vendimit nr. 00-2012-2416, datë 16.11.2012, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131, shkronja “f”, 134, pika 1, shkronja “g”, dhe 142 të Kushtetutës; neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 28, 29, 30, 77 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoji relatorin e çështjes, Gani Dizdari, shqyrtoi pretendimet e kërkuueseve, të cilat kërkuan pranimin e kërkesës, prapësimet e subjektit të interesuar, që kërkoj rrëzimin e kërkesës dhe pasi e diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkueset janë trashëgimtare ligjore të trashëgimlënësit Muharrem Mema. Trashëgimlënësi me subjektin e interesuar, Pranvera Bërdaj kanë themeluar shoqërinë tregtare “Four Sisters” sh.p.k.
2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, me vendimin nr. 2970, datë 15.12.2006, ka vendosur lëshimin e dëshmisë së trashëgimisë ligjore, duke përcaktuar si trashëgimtare ligjore të radhës së parë të trashëgimlënësit Muharrem Mema kërkueset (vajzat e tij), të cilat trashëgojnë secila nga ½ pjesë takuese të pasurisë trashëgimore.
3. Sipas legjislacionit të kohës¹, kërkueset kanë aplikuar pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë (e cila në atë kohë administronte regjistrin tregtar) për të depozituar dëshminë e trashëgimisë.
4. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë (gjyqtar i vetëm), me vendimin nr. 29947/1, datë 30.1.2007 (gjykimi i parë), ka vendosur “Pranimin e kërkesës; depozitim në regjistrin tregtar të vendimit nr. 2970, datë 15.12.2006, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës; hyrjen e ortakëve të rinj në shoqëri si trashëgimtare të trashëgimlënësit Muharrem Mema duke përcaktuar: 1. Jorida Mema me 25% të kuotave; 2. Edlira Curis (Mema) me 25 % të kuotave; 3. Pranvera Bërdaj 50 % të kuotave. Ndryshimet përkatëse janë pasqyruar në regjistrin tregtar dhe organet tatimore”.
5. Mbi ankimin e subjektit të interesuar Pranvera Bërdaj, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr.124, datë 13.9.2007, ka vendosur: *ndryshimin e vendimit nr. 29947/1, datë 30.1.2007, të gjyqtarit të vetëm të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë duke vendosur rrëzimin e kërkesës si të pabazuar.*
6. Mbi rekursin e kërkuueseve, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2011-1338 (348), datë 30.6.2011, ka vendosur: *“Prishjen e vendimit nr. 124, datë 13.9.2007, të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe pushimin e gjykimit të çështjes në Gjykatën e Apelit”.*
7. Subjekti i interesuar, në datë 12.9.2007, ka depozituar në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë një

¹ Ligji nr.7667, datë 28.1.1993 “Për regjistrin tregtar dhe formalitetet, që duhen respektuar nga shoqëritë tregtare”.

kërkesëpadi me objekt: “Pavlefshmërinë e regjistrimit të vendimit nr. 29947/1, datë 30.1.2007, të gjyqtarit të vetëm të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë në skedën e regjistrimit të shoqërisë “Four Sisters” sh.p.k. Rregullimin e pasojave që i vijnë shoqërisë nga pavlefshmëria e këtij regjistrimi dhe nga vdekja e ortakut të shoqërisë (gjykimi i dytë).”

8. Në të njëjtën kohë me gjykimin që zhvillohej në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë, lidhur me pavlefshmërinë e regjistrimit të vendimit të regjistrimit të shoqërisë, Gjykata Apelit Tiranë ka dhënë vendimin nr. 124, datë 13.9.2007.

9. Gjithashtu Gjykata e Apelit Tiranë, në këtë kohë, ka marrë në shqyrtim dhe ankimin e subjektit të interesuar Pranvera Bërdaj lidhur me vendimin nr. 29947/2, datë 4.5.2007 të mbledhjes së asamblesë së ortakëve.

Mbledhje e asamblesë është thirrur nga kërkueset dhe me 50% të kuotave është zgjedhur administratore e shoqërisë një prej kërkueseve, Jorida Mema.

10. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 158, datë 4.10.2007, ka vendosur ndryshimin e vendimit nr. 29947/2, datë 14.5.2007, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, dhe rrëzimin e kërkesës.

11. Nisur nga vendimet e mësipërme të Gjykatës së Apelit Tiranë, subjekti i interesuar Pranvera Bërdaj, në gjykimin lidhur me pavlefshmërinë e regjistrimit të vendimit nr. 29947/1, datë 30.1.2007 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë (gjyqtar i vetëm), ka hequr dorë nga pika e parë e kërimit (pavlefshmëria e regjistrimit të vendimit 29947/1, datë 30.1.2007).

12. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 2907, datë 1.4.2008, ka vendosur: “*pranimin pjesërisht të kërkesëpadisë. Kalimin e paditës Pranvera Bërdaj, si ortakë e vetme dhe administratore në masën 100 % të kuotave të kapitalit themeltar të shoqërisë “Four Sisters” sh.p.k., regjistruar me vendimin nr. 29947, datë 2.7.2003, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Detyrimin e paditës Pranvera Bërdaj t’u dorëzojë trashëgimtarëve ligjorë të radhës së parë të ortakut të vdekur Muharrem Mema, të paditurve Jorida Mema dhe Edlira Curis pjesën e pasurisë së luajtshme dhe të paluajtshme të krijuar nga puna e ortakut të vdekur në shoqëri që nga momenti i krijimit të saj. Pushimin e gjykimit për sa i përket pjesës ku kërkohet pavlefshmëria e regjistrimit të vendimit nr. 29947/1, datë 30.1.2007. Ligjërimin e masës për sigurimin e padisë marrë nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë me vendimin nr. 242 akti, datë 11.7.2007. Një kopje e këtij vendimi t’i dërgohet për regjistrim QKR Tiranë”.*

13. Mbi ankimin e kërkueseve Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 1607, datë 24.11.2009, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 2907, datë 1.4.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

14. Me vendimin nr. 00-2012-2416, datë 16.11.2012, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi) ka vendosur mospranimin e rekursit.

II

15. Kërkueset Edlira Curis (Mema) dhe Jorida Davidson (Mema) i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese duke pretenduar se gjykimi i çështjes në të tri shkallët e gjykimit, për sa i përket pavlefshmërisë së regjistrimit të vendimit nr. 29947/1, datë 30.1.2007 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, është bërë në kundërshtim me parimin e procesit të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42, 131, shkronja “f”, të Kushtetutës dhe të nenit 6 të KEDNJ-së. Argumentet, në mënyrë të përmbledhur, paraqiten si më poshtë:

15.1 *Është cenuar parimi i arsytimit të vendimeve.* Kërkueset kanë paraqitur kërkesë për përsëritje të hetimit gjyqësor, për të cilën Gjykata e Apelit Tiranë në fillim është shprehur se “*Gjykata e këshilluar në vend vendosi të shprehet në fund të shqyrtimit gjyqësor nëse do ta pranojë ose jo*”, ndërsa në fund të shqyrtimit gjyqësor u shpreh se “*Gjykata e këshilluar në vend vendosi ta rrëzojë kërkesën për përsëritjen e hetimit gjyqësor të bërë nga pala e paditur*”. Nga ky deklaram, rezulton qartë se gjykata nuk i ka arsyetuar shkaqet e refuzimit të përsëritjes së hetimit gjyqësor, duke mos dhënë arsyet e rrëzimit të kërkesës. Qëndrimi i Gjykatës së Apelit ka cenuar standardin për një proces të rregullt ligjor si rezultat i mosarsyetimit të vendimeve gjyqësore. Standardi i arsytimit të vendimit gjyqësor është cenuar dhe nga fakti se Gjykata e Apelit Tiranë nuk i ka dhënë përgjigje një pjese të pretendimeve të kërkueseve, të ngritura në ankim, konkretisht pretendimit se gjykata e shkallës së parë ka pranuar një padi që nuk mund të ngrihej, dhe se gjykata e shkallës së parë ka tejkaluar objektin e padisë.

15.2 *Është cenuar parimi i sigurisë juridike.* Gjykata e Lartë, duke vendosur mospranimin e rekursit, ka lënë në fuqi vendime, të cilat bien në kundërshtim me njëra-tjetrën. Duke qenë se në vendimin e parë nr. 00-2011-1338 (348), datë 30.6.2011, u vendos pushimi i gjykimit të çështjes në Gjykatën e Apelit, i cili për pasojë la në fuqi vendimin nr. 29947/1, datë 30.1.2007 të Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë, atëherë në gjykimin e dytë që përfundoi me vendimin nr. 00-2012-2416, datë 16.11.2012, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë duhet të merrte në konsideratë vendimin e tij të mëparshëm nr.00-2011-1338 (348), datë 30.6.2011, dhe vendimin e

Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë nr. 29947/1, që vetë Gjykata e Lartë e kishte lënë në fuqi.

15.3 *Është cenuar parimi i barazisë së armëve*. Duke mos i dhënë përgjigje kërkesës për përsëritjen e hetimit gjyqësor, Gjykata e Apelit ka cenuar edhe të drejtën e kërkuueseve për të paraqitur fakte e prova si dhe për të ndërtuar mbrojtjen përballë palës kundërshtuese, duke cenuar si rrjedhojë parimin e barazisë së armëve në procesin gjyqësor, dhe duke i vënë kërkuueset në pozitë të pafavorshme gjatë procesit.

15.4 *Është cenuar parimi i gjykatës së caktuar me ligj*, pasi nuk është respektuar kompetenca tokësore gjatë gjykimit. Padia që u gjykua dhe u vendos nga gjykatat e zakonshme, ka pasur për objekt vetëm “*Rregullimin e pasojave që i vijnë shoqërisë nga vdekja e ortakut*”. Në bazë të nenit 334/b të Kodit të Procedurës Civile, në kohën kur është paraqitur padia, kompetent duhet të ishte seksioni për gjykimin e mosmarrëveshjeve tregtare të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, ku e ka selinë shoqëria “Four Sisters” sh.p.k.

15.5 *Parimi i gjykatës së caktuar me ligj* është cenuar për shkak të mosformimit si duhet të trupit gjykues. Sipas ligjit në fuqi në kohën e ngritjes së padisë (neni 35 i KPC), paditë me vlerë mbi 10.000.000 (dhjetë milionë) lekë, duhet të gjykohen nga një trupë gjyqësore e përbërë nga tre gjyqtarë. Gjykata e Apelit Tiranë, duke mos u dhënë kërkuueseve mundësinë e përsëritjes së hetimit gjyqësor, u ka mohuar mundësinë e paraqitjes së provave të reja, për të provuar pikërisht se vlera e padisë nuk është 100 000 lekë, por më shumë.

15.6 *Është cenuar parimi i disponibilitetit*. Në dispozitivin e vendimit gjykata është shprehur për caktimin e paditëses Pranvera Bërdaj si ortake e vetme dhe administratore e shoqërisë “Four Sisters” sh.p.k, ndërkohë që ky kërkim (emërimi i administratorit) nuk figuron në kërkesëpadi dhe nuk ka qenë objekt i mosmarrëveshjes. Për më tepër, emërimi i administratorit është kompetencë e asamblesë së ortakëve dhe nuk ekziston asnjë dispozitë ligjore që emërimi i administratorit të bëhet në rrugë gjyqësore. Gjithashtu, në dispozitivin e vendimit, gjykatat kanë detyruar subjektin e interesuar t’u dorëzojë trashëgimtarëve ligjorë të radhës së parë të ortakut të vdekur Muharrem Mema, të paditurave Jorida Mema dhe Edlira Mema pjesën e pasurisë së luajtshme dhe të paluajtshme të krijuar nga puna e ortakut të vdekur në shoqëri, që nga momenti i krijimit të saj. Duke vendosur kështu, gjykatat kanë tejkaluar objektin e padisë sepse u kanë njohur atyre si kërkuese disa të drejta që nuk i kanë kërkuar as me padi, as me kundërpadi.

16. Subjekti i interesuar paraqiti prapësime me shkrim, duke argumentuar se:

16.1 *Lidhur me pretendimin për cenimin e arsyetimit të vendimeve gjyqësore*, ai ka të bëjë në thelb me vlerësimin e provave, mënyrën e interpretimit të fakteve dhe zbatimin e ligjit nga ana e Gjykatës së Apelit. Gjykata nuk është e detyruar të pranojë çdo kërkesë apo provë të paraqitur nga pala. Të pabazuara janë dhe pretendimet se vendimet janë të paqarta, kanë kontradikta dhe se u mungon baza ligjore. Vendimet janë të qarta dhe kanë bërë pasqyrim të faktit që shoqëria duhet të vazhdojë aktivitetin e saj për shkak të domosdoshmërisë së kryerjes së veprimeve me shtetin dhe me të tretët.

16.2 *Lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të sigurisë juridike*, ai është i pabazuar, pasi ndodhemi jo para dy vendimeve gjyqësore, por para një vendimi të dhënë në dy faza dhe në fakt ato plotësojnë njëra-tjetrën duke zgjidhur në thellësi çështjen dhe duke urdhëruar regjistrimin në Regjistrin Tregtar.

16.3 *Lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të barazisë së armëve*, edhe ky është i pabazuar, pasi kërkuueset janë thirrur në çdo seancë gjyqësore dhe nuk kanë pranuar të paraqiten. Gjatë gjykimit kanë pasur mundësi të paraqesin prova dhe çdo pretendim të tyre.

16.4 *Lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj*, mendojmë se ky pretendim është i pabazuar, pasi në kohën kur është zhvilluar gjykimi, regjistri tregtar mbahej nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe kompetente për të kryer veprime që lidheshin me regjistrin tregtar ishte Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë. Nuk qëndron as pretendimi se çështja duhej të gjykohej nga një trupë gjyqësore e përbërë prej 3 gjyqtarësh, pasi objekti i padisë nuk e kalon vlerën prej 10 milionësh, përcaktuar nga neni 35 i KPC.

16.5 *Lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të disponibilitetit*, mendojmë se nuk qëndron, pasi gjykatat kanë rregulluar pasojat që i vijnë shoqërisë nga vdekja e ortakut, si kalimi i kuotave, dhe nuk kanë dalë tej objektit të padisë.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të arsyetimit të vendimit

17. Kërkuueset pretendojnë se Gjykata e Apelit Tiranë, duke refuzuar përsëritjen e hetimit gjyqësor, pa dhënë shkaqe të argumentuara, ka cenuar standardin për një proces të rregullt ligjor si rezultat i mosarsyetimit të vendimit gjyqësor. Gjithashtu, kjo gjykatë nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në ankim.

18. Në jurisprudencën e saj, Gjykata ka theksuar domosdoshmërinë e arsytimit të vendimeve gjyqësore, si një garanci për procesin ligjor. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Arsytimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë. Ato duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie ose kontradiksion të hapur ose të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë, gjithashtu, të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese (*shih vendimet nr. 3, datë 23.1.2014; nr. 3, datë 19.2.2013; nr. 20, datë 13.4.2012; nr. 8, datë 16.3.2011; nr. 38, datë 30.12.2010; nr. 7, datë 9.3.2009; nr. 23, datë 4.11.2008; nr. 11, datë 2.4.2008, të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre. Ajo ka verifikuar nëse vendimi i kundërshtuar është logjik, ka kundërthënie, përmban referencat në ligjin e zbatueshëm dhe nëse respekton të gjitha elementet e sipërpërmendura. Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se detyrimi për të respektuar këtë standard ndryshon në varësi të rrethanave të çështjes konkrete dhe natyrës së vendimit, dhe se masa e arsytimit varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimin nr. 25, datë 10.6.2011, të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Bazuar në parashikimet e normave procedurale që përcaktojnë elementet që duhet të përmbajë një vendim gjyqësor, si dhe bazuar në veçoritë e gjykimit në Gjykatën e Lartë dhe në praktikën e saj, Gjykata çmon se në funksion të realizimit të vëzhgimit publik të administrimit të drejtësisë, si dhe të koherencës së vendimit gjyqësor, në mënyrë që përfundimi i procesit të vlerësimit të gjykatës të jetë i mbështetur, përmbajtja e vendimit përbën premisën për përmbushjen e standardit të arsytimit të vendimit, i cili në këtë drejtim duhet të plotësojë dhe të përmbajë kriteret e përcaktuara nga dispozitat ligjore përkatëse dhe ato të zhvilluara nga jurisprudenca kushtetuese e konsoliduar (*shih vendimet nr. 3, datë 19.2.2013; nr. 36, datë 25.7.2013, të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Në çështjen konkrete, Gjykata vëren se vendimi i kundërshtuar i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, që ka vendosur mospranimin e rekursit, përmban në pjesën e tij hyrëse palët ndërgjyqëse, objektin e padisë, disponimet e gjykatave më të ulëta, si edhe shkaqet në bazë të të cilave kërkueset kanë pretenduar prishjen e vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë, që lidhen me shkelje procedurale, konkretisht në lidhje me gjykatën kompetente për shqyrtimin e kërkesëpadisë, përbërjen e trupit gjykues, objektin e padisë, formimin e drejtë të ndërgjyqësisë. Edhe pse këto shkaqe përfshihen në parashikimet e nenit 472 të KPC-së dhe i përkasin kompetencës së shqyrtimit, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi) ka vendosur mospranimin e rekursit, duke mos dhënë asnjë argument për përfundimin e shprehur në pjesën urdhëruese të vendimit.

22. Bazuar në nenin 480 të KPC-së, është në kompetencë të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi) të analizojë dhe të vlerësojë nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit. Në rast se Kolegji, në dhomën e këshillimit, krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs objektivisht nuk ekzistojnë në dosjen gjyqësore, atëherë është në funksionin e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore.

23. Megjithatë, Gjykata ka theksuar se kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e primeve themelore të procesit gjyqësor, si dhe kur këto pretendime gjejnë pasqyrim në materialet e çështjes, atëherë vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi) për mospranimin e rekursit, vë në dyshim të drejtën për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 3, datë 23.1.2014; nr. 19, datë 19.7.2005; nr. 22, datë 6.6.2011, të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Sa më sipër, Gjykata vlerëson se nisur nga natyra e pretendimeve të paraqitura në rekurs nga kërkueset, mungesa e arsytimit të argumenteve në vendimin nr. 00-2012-2416, datë 16.11.2012, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, përbën një mangësi në përmbajtjen dhe në arsytimin e vendimit të asaj gjykate.

25. Si rrjedhim, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkueseve, për cenimin e parimit të arsytimit të vendimit gjyqësor, është i bazuar.

B . Lidhur me pretendimet e tjera

26. Kërkeset pretendojnë se gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, me vendimet e tyre, kanë cenuar disa parime kushtetuese, si parimi i gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj, parimi i disponibilitetit. Gjithashtu kërkeset pretendojnë se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi) me vendimin nr. 00-2012-2416, datë 16.11.2012, duhet të merrte në konsideratë vendimin e tij të mëparshëm nr. 00-2011-1338 (348), datë 30.6.2011 dhe vendimin e Gjykatës së Shkallës së Parë nr. 29947/1, të cilin vetë e kishte lënë në fuqi. Gjykata e Lartë, duke vendosur mospranimin e rekursit, ka lënë në fuqi vendime të cilat bien në kundërshtim me njëra-tjetrën, duke cenuar parimin e sigurisë juridike.

27. Në jurisprudencën e saj Gjykata është shprehur se, në harmoni me parimin e sigurisë juridike, ligji procedural civil ka sanksionuar edhe parimin e gjësë së gjykuar (*res judicata*), parim i cili pengon dhënien e çdo vendimi të ri mbi atë që është gjykuar. Cenimi i parimit të gjësë së gjykuar do të çonte në cenimin e të drejtave, lirive dhe interesave kushtetuese e ligjore të garantuara nga neni 42 i Kushtetutës, pra në cenim të vetë sigurisë juridike. Siguria juridike nënkupton, ndërmjet të tjerash, garantimin e besueshmërisë së individit tek shteti, institucionet e tij dhe tek aktet që ato nxjerrin. Ndërsa, në rastin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë, siguria juridike nënkupton që, në rastet kur gjykata ka vendosur përfundimisht për një çështje, vendimi i saj nuk duhet të vihet në dyshim. Kur vendimi ka marrë formë të prerë, ai është i detyrueshëm për palët, trashëgimtarët e tyre, për personat që tërheqin të drejta nga palët, për gjykatën që ka dhënë vendimin dhe për të gjitha gjykatat dhe institucionet e tjera. Asnjë gjykatë nuk mundet të gjykojë sërish të njëjtën padi kundrejt të njëjtave palë (*shih vendimin nr. 23, datë 8.6.2007, të Gjykatës Kushtetuese*).

28. Të njëjtin qëndrim ka mbajtur dhe Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut, e cila ka nënvizuar se parimi në bazë të të cilit një vendim përfundimtar i formës së prerë është gjë e gjykuar dhe zgjidh mosmarrëveshjen midis palëve me një efekt përfundimtar, është një element themelor i gjykimit të drejtë që garantohet nga neni 6 i Konventës në çështjet civile. Parimi i sigurisë juridike dikton që kur një mosmarrëveshje civile është shqyrtuar në themel nga gjykata, vendimi i saj nuk vihet më në diskutim (*shih çështjen Kehaya dhe të tjerë kundër Bullgarisë, datë 12.1.2006*).

29. Duke iu referuar jurisprudencës kushtetuese, parimi i gjësë së gjykuar përfshin jo vetëm urdhërimet e dispozitivit të vendimit gjyqësor, por dhe vërtetimet e fakteve dhe zbatimin e së drejtës, të përcaktuara në pjesën përshkruese arsyetuese të vendimit, me kusht që të jenë kryer me qëllim dhënien e vendimit gjyqësor dhe t'i përkasin fakteve ose marrëdhënieve që kanë formuar objektin e gjykimit mbi të cilin gjykata ka dhënë vendimin e saj (*shih vendimet nr. 24, datë 12.11.2008, të Gjykatës Kushtetuese*).

30. Gjykata, referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, thekson qëndrimin se kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Një linjë e tillë lidhur me raportin ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i shqyrtimit nga ana e kësaj Gjykate të kërkesave individuale, në bazë të nenit 131, shkronja “f”, të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (komplementaritetit). Një qëndrim i ndryshëm do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një instancë të zakonshme, gjë që nuk është funksioni i saj (*shih vendimet nr. 4, datë 28.2.2006; nr. 19 datë 2.4.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Për pasojë, Gjykata vlerëson se Gjykata e Lartë, në funksion të rolit të saj si gjykatë e ligjit, si dhe në kontrollin e respektimit të standardeve kushtetuese nga gjykatat më të ulëta, duhet të mbante një qëndrim të shprehur lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të sigurisë juridike, parimin e gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj, dhe parimin e disponibilitetit, të parashtruara në rekurs nga kërkeset.

32. Në përfundim, Gjykata Kushtetuese çmon se nisur nga natyra e pretendimeve, mungesa e arsytimit të argumenteve në vendimin e Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, përbën cenim të procesit të rregullt ligjor.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “f”, dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g”, të Kushtetutës; neneve 72 dhe 77 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë” njëzëri²,

VENDOSI:

² Gjyqtari S. Berberi ka votuar për shfuqizimin e vendimit nr. 1607, datë 24.11.2009, të Gjykatës së Apelit Tiranë për mosrespektim të standardit të arsytimit të vendimit dhe i është bashkuar shumicës për shfuqizimin e vendimit nr. 00-2012-2416, datë 16.11.2012, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi), por me argumentin se ky i fundit ka lejuar cenimin e procesit të rregullt në gjykimin e zhvilluar në Gjykatën e Apelit Tiranë.

- Pranimin pjesërisht të kërkesës.
- Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2012-2416, datë 16.11.2012, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha